

YURT DIŞI VERGİLENDİRME ESASLARI

Bu makalede yer alan yönlendirmeler dahil tüm hesaplama örnekleri yalnızca bilgilendirme amaçlıdır. Makalede yer alan bilgilerden yola çıkarak vergi hesaplaması yapılması önerilmez. Yapılması durumunda oluşabilecek itilaf durumlarında BtcTurk Yatırım Menkul Değerler A.Ş. sorumluluk üstlenmez. Vergi konusunda uzman kişilerden yardım alınması tavsiye edilir.

1.1. Genel Esaslar

Kural gereği Türkiye’deki tam mükellef yatırımcıların yurt dışında gerçekleştirdikleri hisse senedi alım/satım, temettü ve varsa faiz gelirleri vergiye tabiidir. Hesaplama “Ücret Dışı Gelir Vergisi Dilimleri” ne göre hesaplanır. Beyan edilmesi gereken toplam kazanç tutarına göre yatırımcıların vergi dilimi belirlenir. 2024 yılı için geçerli oranlara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Ücret Dışı Gelir Vergisi Dilimi (2024 Yılı İçin)	
Gelir	Vergi Dilimi
0-110,000₺	%15
230,000₺ (110,000₺ karş. 16,500₺) aşan tutar	%20
580,000₺ (230,000₺ karş. 40,500₺) aşan tutar	%27
3,000,000₺ (580,000₺ karş. 135,000₺) aşan tutar	%35
3,000,000₺ + (3,000,000₺ karş. 982,000₺) aşan tutar	%40

Örnek: Tabloya göre yıllık ücret geliri 3,000,000₺ aşan bir kullanıcı ABD borsalarında gerçekleştirdiği hisse senedi, temettü ve varsa faiz kazançları için %40 oranında vergi dilimine dahil olur. Buna ek olarak beyan esnasında kullanıcıların ücret gelirlerini de bildirmeleri gerekmektedir.

Türkiye’de geçerli Gelir Vergisi Kanunu genel hükümleri uyarınca ABD borsalarından elde edilen hisse senedi alım satım kazançları ve ABD borsalarında işlem gören hisse senetlerinden elde edilen temettü gelirleri beyan usulüne göre vergiye tabidir. Beyan, yatırımcının bağlı bulunduğu vergi dairesinden veya internet ortamından (hazır beyan) gerçekleştirilebilir. Usulen beyan verme sorumluluğu yatırımcılarda olup Btc Turk Hisse tarafından yatırımcılar adına gerçekleştirilmez.

Özetlemek gerekirse, ABD borsalarında gerçekleşen hisse senedi satışları, temettü ve varsa faiz gelirleri vergi unsurunu oluşturur. Eğer hisse senedi satışından kaynaklanan kazanç beyan zorunluluğu şartlarına uyuyor ise tamamı beyan edilmelidir. Temettü ve varsa faiz gelirleri için beyan sınırı ayrıca belirlenmiştir. 2024 yılı için bu tutar 13,000₺’ dir. Eğer söz konusu gelirler bu tutarı aşmış ise beyan edilmek durumundadır.

Beyan usulüne tabii vergi süreçlerinde mükellefler kanuna göre her yıl 1-31 Mart tarihleri arasında bir yıl önceki kazançlarını beyan etmek durumundadır. Ödemeler iki taksitte gerçekleştirilebilir. İlk taksit beyan edilen tarih itibarıyla (Mart), ikinci taksit ise aynı yılın Temmuz ayı içerisinde ödenir.

1.2. İstisna

ABD vergi mevzuatına göre ise yalnızca ABD borsalarında işlem gören hisse senetlerinden elde edilen temettü gelirleri vergiye tabiidir. ABD resmi makamlarına ödenen vergiler kaynakta kesilen stopaj usulüne göre ödenir.

Her iki ülke mevzuatına göre ortak vergi konusu olan ABD borsalarında işlem gören hisse senetlerinden elde edilen temettü gelirleri Türkiye ile ABD arasında imzalanan “Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması” kapsamında Türkiye’de beyan edilen yıllık toplam vergi matrahından düşülebilir.

Ancak bu tutarın düşülebilmesi için Gelir Vergisi Kanunu’nun 123.maddesinde belirtilen şartların sağlanması esastır. Kanunun maddesinin ilgili kısımları aşağıda yer almaktadır; *“Gelir Vergisi Kanunu madde 123 uyarınca “Tam mükellefiyete tabi mükelleflerin yabancı memleketlerde elde ettikleri kazanç ve iratlardan mahallinde ödedikleri benzeri vergiler, Türkiye’de tarh edilen Gelir Vergisi’nin yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden kısmından indirilir. Birinci fıkra hükmünce indirilecek miktar Gelir Vergisi’nin yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden kısmından fazla olduğu takdirde, aradaki fark nazara alınmaz.*

Birinci fıkrada yazılı vergi indiriminin yapılması için:

- 1. Yabancı memlekette ödenen vergilerin gelir üzerinden alınan şahsi bir vergi olması;*
- 2. Yabancı memlekette vergi ödendiğinin yetkili makamlardan alınan ve mahallindeki Türk elçilik veya konsoloslukları, yoksa orada Türk menfaatlerini koruyan memleketin aynı mahiyetteki temsilcileri tarafından tasdik olunan vesikalarla tevsik edilmesi; Şarttır.”*

İstisna hallerinden faydalanmak isteyen kullanıcıların bu konuda doğrudan bağlı bulundukları vergi dairelerine başvurmaları önerilmektedir.

1.3. Endeksleme

Değer artış kazancının vergilendirilmesi esnasında mükellef ve vergi kurumunun haklarını karşılıklı olarak korumak amacıyla endeksleme formülü uygulanır. Endeksleme oranı, %10 olarak belirlenir. Satış tarihinden önceki ayın Yİ-ÜFE oranı %10'dan fazla ise verginin hesaplanmasında Yİ-ÜFE dikkate alınır.

Hesaplamaya dahil edilen döviz kuru, hisse senedinin alındığı veya satıldığı günden bir önceki günün TCMB dolar alış kurudur.

1.3.1. Hisse Senedi Satış Gelirleri (Endeksleme Uygulaması)

Hisse senedi satış gelirlerinin vergilendirilmesi sürecinde endeksleme yönteminin kullanılması halinde satış kazancı satış bedelinden endekslenmiş alış bedelinin çıkarılması suretiyle bulunur. Endekslemenin kullanılmadığı durumlarda ise alış bedeli

doğrudan satış bedelinden mahsup edilebilir. Hesaplama esaslarında aşağıdaki adımlar izlenir;

- FIFO yöntemine göre hesaplama yapılmalıdır. (İlk giren ilk çıkar)
- Alış ve satış tarihlerinde kullanılacak olan referans kur değerleri alış ve satış tarihlerinden bir gün önce TCMB tarafından ilan edilen USD alış kuru değeridir.
- Endeksleme kararı verilirken alış ve satış tarihlerinden önceki ay geçerli olan ÜFE endeks değerlerine bakılır. Değişim oranı %10'dan büyük ise endeksleme kat sayısına göre yeniden hesaplanan alış maliyeti satış maliyetinden mahsup edilerek vergiye esas kar/zarar tutarı hesaplanır.

Örnek 1: Endeksleme (Alış, satış ve kur değerleri izafi olarak verilmiştir.)

Alış Tarihi	05.06.2023
Satış Tarihi	10.09.2023
Mayıs 23 ÜFE Endeks	2.179,02
Ağustos 23 ÜFE Endeks	2.659,60
Endeksleme Katsayısı	1.2205 (2659,60/2179,02)
Endeksleme Kuralı (>%10)	Evet

Alış Fiyatı (\$)	100.00
Alış Adedi	10
Alıştaki Kur	23,05
Alış Maliyeti	23,050 (10x100x23.05)
Endekslenmiş Alış Maliyeti (₺)	28,132.53 (23,050*1.2205)

Satış Fiyatı (\$)	105.00
Satış Adedi	10
Satıştaki Kur	26.05
Satış Maliyeti (₺)	27,352.50 (10x105.05)
Vergiye Konu Kar/Zarar (₺)	-780.03 (27,352.50-28,132.53)

Örnek 2 : FIFO ya göre maliyet (Alış, satış ve kur değerleri izafi olarak verilmiştir.)

Parçalı Alım 1	
Alış Tarihi	05.06.2023
Alış Adedi	5
Alış Fiyatı	100
Alıştaki Kur	23.00
Parçalı Alım 2	
Alış Tarihi	10.06.2023
Alış Adedi	15
Alış Fiyatı	95
Alıştaki Kur	23.05

Kısmi Satış	
Satış Tarihi	10.09.2023
Satış Adedi	7
Satış Fiyatı	105
Satıştaki Kur	26.00
Maliyet Hesaplama Yöntemi	FIFO

Alış Maliyeti Hesabı (5 adet için)	11,500 (5x100x23)
Alış Maliyeti Hesabı (2 adet için)	4600 (2*100*23)
Toplam Alış Maliyeti	16,100 (11,500+4,600)
Toplam Satış Maliyeti	19,110 (7*105*26)

1.4. Hisse Senedi Satış Gelirleri

Hisse senedi satışından kaynaklanan kazanç beyan zorunluluğu şartlarına uyuyor ise tamamı beyan edilmelidir. ABD vergi mevzuatına göre hisse senedi değer artış kazançlarında vergi uygulanmaz.

1.5. Temettü ve Faiz Gelirleri

Elde edilen temettü ve varsa faiz gelirleri üzerinden kaynakta kesilen stopaj tutarı doğrudan ABD resmi makamlarına ödenir. ABD borsalarında işlem gören hisse senetleri için temettü stopaj oranı ilgili şirketin merkezinin bulunduğu ülkeye bağlı olarak değişkenlik gösterir.

1.5.1. ABD Merkezli Şirketler (Non Resident Alien Tax)

Temettü geliri ABD merkezli bir şirketin hisse senedinden elde edilmişse kaynakta kesilip ABD resmi makamlarına ödenen vergi için stopaj oranı %20 olarak uygulanır.

1.5.2. ABD Merkezli Olmayan Şirketler (Foreign Tax)

Temettü geliri ABD merkezli olmayan bir şirketin hisse senedinden elde edilmiş ise kaynakta kesilip ABD resmi makamlarına ödenen vergi için stopaj oranı ilgili şirketin merkezinin bulunduğu ülke bazlı değişkenlik gösterir. Örneğin Kanada merkezli şirketler için bu oran %15 olarak uygulanır.

1.5.3. Özel Temettüleri

Bazı özel temettü hallerinde kaynakta vergi uygulanmayabilir. Bu durum genellikle birden fazla aksiyonu içerisinde barındıran birleşme/devralma aksiyonları içerisinde bir tür sermaye edinimi şeklinde olarak tanımlanmış temettü halleri için geçerlidir. Bu durum görece nadiren gerçekleşen haldir.

1.5.4. Temettü Gelirlerinin Türkiye’de Vergilendirilmesi

Temettü gelirlerinin Türk vergi mevzuatına göre beyan edilmesi sürecinde temettü tutarları özelinde beyan sınırı uygulaması geçerlidir. Bu sınır 2024 yılı için 13,000 ₺’dir. Elde edilen temettü gelirlerinin bu tutarı aşması halinde gelirin tamamı beyan edilmelidir. Dolayısıyla, elde edilen temettü gelirleri beyan sınırının altında kaldıysa gelir beyan zorunluluğu aranmaz. Dikkat edilmesi gereken iki husustan birincisi, beyan sınırının aşılması halinde beyana konu edilecek temettü gelirlerinin hisse senedi satış gelirleri ile birlikte matrah hesabına konu edilmesi gerekliliği, diğeri ise temettü geliri beyanında brüt tutarın dikkate alınması gerekliliğidir.

Bunun dışında elde edilen temettü gelirinin Türk Lirası'na çevrimi sırasında kullanılacak döviz kuru, endeksleme gibi hususların belirlenmesi yöntemlerinde bir farklılık bulunmamaktadır.

Örnek Vergi Raporu

Kural 1: İşlem tutarları işlem yapıldığı günden bir önceki günün TCMB dolar alış kuru baz alınarak TRY cinsinden hesaplanır.

Kural 2: Hisse senedi satışından elde edilen beyana tabi kazançların tamamı beyan edilmelidir.

Kural 3: Hisse senedi satış kazançlarının hesaplanmasında FIFO yöntemi uygulanır.

Kural 4: Beyana tabi kazanç hesaplanırken satış ile alış tarihleri arasındaki ÜFE değişimi 10%'dan yüksek ise fark alış maliyetine yansıtılır. Hisse senedi alım-satımı sırasında oluşan giderler de bu maliyete eklenerek satış işlemi sonrasındaki beyana tabi kazanç hesaplanır.

Kural 5: Brüt temettü gelirleri toplamının 13,000 ₺ aşması halinde beyan edilmeleri gerekir.

Kural 6: Beyan sınırı aşağıdaki tablodaki oranlara göre hesaplanır.

Ücret Dışı Gelir Vergisi Dilimi (2024 Yılı İçin)	
Gelir	Vergi Dilimi
0₺-110,000₺	%15
230,000₺ (110,000₺ karş. 16,500₺) aşan tutar	%20
580,000₺ (230,000₺ karş. 40,500₺) aşan tutar	%27
3,000,000₺ (580,000₺ karş. 135,000₺) aşan tutar	%35
3,000,000₺ + (3,000,000₺ karş. 982,000₺) aşan tutar	%40

Özet Tablo

Kazanç Cinsi	Tutar	Beyana Tabi Kazanç
Hisse Senedi Alım/Satım	31,459.76 ₺	0₺
Temettü	356.73 ₺	0₺

Hisse Senedi Alım Satım İşlemleri

Tarih	Sembol	Adet	Kazanç	Beyana Tabi Kazanç
2.01.2024	UNG	450	3,191.70	3,059.35
3.01.2024	UNG	600	5,600.95	5,379.82
4.01.2024	UNG	200	1,331.13	1,241.91
5.01.2024	TSLA	5	-	1,676.87
5.01.2024	UNG	400	1,876.32	1,697.85
8.01.2024	UNG	700	4,646.72	4,334.12
10.01.2024	AAPL	20	2,434.25	2,210.79

10.01.2024	CNTX	298	-	211.39	-	390.28
11.01.2024	PLTM	150	-	1,142.19	-	1,231.81
12.01.2024	TSLA	5	-	3,286.81	-	3,353.82
12.01.2024	UNG	200		4,367.27		4,277.46
17.01.2024	UNG	700	-	8,629.55	-	8,945.03
17.01.2024	SLV	33.71	-	951.18	-	1,011.02
17.01.2024	SQQQ	75		519.01		429.07
19.01.2024	UNG	600	-	10,142.11	-	10,412.78
1.02.2024	PPLT	35	-	212.96	-	438.07
21.02.2024	BIDU	5	-	392.15	-	454.02
21.02.2024	UNG	50	-	7,721.71	-	7,796.29
22.02.2024	SLV	23.94	-	157.79	-	214.65
22.02.2024	BIDU	4.6		153.36		61.09
22.02.2024	TSLA	2.55	-	2,767.74	-	2,836.83
26.02.2024	TSLA	2.51	-	2,428.87	-	2,497.74
26.02.2024	UNG	31.06	-	4,535.79	-	4,600.50
27.02.2024	UNG	24.57	-	3,399.67	-	3,474.09
29.02.2024	SLV	24.1	-	156.18	-	213.43
4.03.2024	UNG	30.86	-	3,096.36	-	3,189.42
7.03.2024	UNG	92.6	-	3,615.05	-	3,769.32
12.04.2024	SLV	165.24		34,806.10		22,933.88
24.04.2024	BIDU	4	-	260.95	-	2,038.95
24.04.2024	TSLA	3	-	5,616.50	-	8,181.39
25.04.2024	TSLA	1.94	-	3,484.23	-	5,159.60
29.04.2024	BIDU	5		414.13	-	1,839.47
29.04.2024	TSLA	20		6,378.90	-	1,525.09
30.04.2024	TSLA	0.01		0.98	-	47.53
6.05.2024	META	8		6,625.18		6,431.33
10.05.2024	SLV	81		2,277.40		2,084.18
10.06.2024	BIDU	14	-	3,600.70	-	12,488.60
10.06.2024	SLV	65	-	1,645.71	-	1,735.77
11.06.2024	SLV	100	-	1,180.66	-	1,428.94
24.06.2024	BIDU	40.77	-	11,972.30	-	16,111.00
23.08.2024	SLV	24		525.68		458.96
3.09.2024	WEAT	255		1,170.17		968.22
12.09.2024	BIDU	5	-	444.18	-	559.34
20.09.2024	BIDU	20.81		1,928.21		1,789.22
24.09.2024	SLV	165.82		20,789.01		20,405.55
14.10.2024	MRK	3		67.62	-	34.90
16.10.2024	DIS	20		1,621.25		1,518.82
29.10.2024	AMD	25.03		7,647.25		7,339.73
21.11.2024	MSFT	1.81	-	815.93	-	890.76
2.12.2024	MU	5	-	1,374.98	-	1,439.67
2.12.2024	MSFT	1	-	85.80	-	150.45

4.12.2024	SLV	50.5	1,262.11	1,054.39
13.12.2024	MU	16	- 1,946.26	- 2,047.21
16.12.2024	MU	30	8,710.93	8,462.67
			31,459.76	- 16,046.23

Beyana tabi kazancın nasıl hesaplandığına dair seçilen bir hisse senedindeki alım/satım işlemlerinin detaylarına aşağıda yer verilmiştir.

Tarih	Sembol	Adet	Kazanç	Beyana Tabi Kazanç
3.09.2024	WEAT	255	1,170.17	968.22

Tarih	Kur	Sembol	Yön	Adet	Fiyat	Ham Tutar (₺)	Kom. (USD)	Maliyet Fiyatı	Yekün Tutar (₺)
15.08.2024	33.4846	WEAT	Alış	175	5.020	- 29,416.221	1.50	5.028571	- 29,466.45
15.08.2024	33.4846	WEAT	Alış	70	4.925	- 11,543.816	1.50	4.946429	- 11,594.04
21.08.2024	33.7482	WEAT	Alış	10	4.909	- 1,656.699	1.50	5.059000	- 1,707.32
3.09.2024	33.9196	WEAT	Satış	255	5.062	43,787.151	1.50	5.056510	43,736.27
						1,170.41			968.46
						KAZANÇ (₺)			BEYANA TABİ KAZANÇ

Temettü Geliri

Tarih	Sembol	Net Tutar	Stopaj*	Brüt Tutar
12.12.2024	MSFT	285.38	71.35	356.73

*Non resident alien tax (20%)

Örnekteki kullanıcı 2024 yılı içerisinde yurt dışı hisse senedi alım satım ve temettü (bürüt) işlemlerinden toplamda 31,816.49 ₺ kazanç elde etmiş olmasına rağmen beyana tabi kazanç tutarı -16,046.23₺ olduğu için beyanda bulunma zorunluluğu yoktur. Beyanda bulunma zorunluluğunun olmamasının nedeni ücret dışı gelir vergisi tablosuna göre 2024 yılı içerisindeki beyana tabi kazanç tutarının negatif değerde olmasıdır.